

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1996

1. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος 1996 κυκλοφόρησε ὁ 32ος τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Κέντρου. Τὸν τόμο αὐτὸ χαρακτηρίζουν δύο ἄξια ἰδιαίτερης σημειώσεως στοιχεῖα. Τὸ πρῶτο εἶναι ὅτι, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν προηγούμενο, ὁ τόμος ἀπαρτίζεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ συμβολὰς τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου· τὸ δεύτερο ὅτι μὲ τὸν τόμο αὐτὸν ἀρχίζει, ὅπως εἶχε προαναγγελθεῖ στὰ Πεπραγμένα 1995, ἡ δημοσίευση ὀλόκληρων καταστίχων πράξεων νοταρίων τῆς Κέρκυρας.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κέντρου γιὰ τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα τῶν Ἰόνιων Νησιῶν γενικῶς καὶ ἰδίως τῆς Κέρκυρας χρονολογεῖται ἀπὸ παλαιά. Ἦδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1973, σὲ ἐπανειλημμένες ἀποστολὰς τὸ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ τοῦ Κέντρου ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ τότε Διευθυντῆ καθηγητῆ Μ. Τουρτόγλου, ἀντεπιστέλλοντος σήμερα μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐρεύνησε συστηματικὰ τὰ κατάστιχα νοταρίων ποὺ φυλάσσονταν στὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Κέρκυρας καὶ φωτογράφησε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔκρινε σπουδαιότερα γιὰ περαιτέρω μελέτη καὶ ἔκδοση. Τὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου καταστίχου εἶναι ἀσφαλῶς περισσότερα· μεταξὺ αὐτῶν προέχουσα θέση κατέχουν, ὅπως ἄλλωστε καὶ κατὰ τὴν ἀρχικὴ ἐπιλογή τους, ἡ παλαιότητα καὶ ἡ ποικιλία τῶν πράξεων ποὺ περιέχονται σὲ κάθε κατάστιχο.

α. Στὸν 32ο τόμο τῆς Ἐπετηρίδος ἐκδίδονται οἱ πράξεις δύο νοταρίων: Τοῦ Ἰωάννη Χοντρομάτη, 87 πράξεις τῶν ἐτῶν 1472-1473, τοῦ χρονολογικὰ πρώτου νοταρίου τῆς Κέρκυρας τοῦ ὁποίου σώζεται ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς πράξεων, ἀλλὰ ὄχι ὀλόκληρο τὸ κατάστιχό του, ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κέντρου καθηγητῆ *Ι. Μ. Κοινδάρη* καὶ τὸν ἐρευνητὴ *Γ. Ε. Ροδολάκη* καὶ τοῦ Πέτρου Βαραγκᾶ, νοταρίου μὲ ἔδρα τὸν Ἅγιο Ματθαῖο τῆς Κέρκυρας, 154 πράξεις τῶν ἐτῶν 1541-1545, ἀπὸ τοὺς ἐρευνητὲς τοῦ Κέντρου *Γ. Ε. Ροδολάκη* καὶ *Λυδία Παπαροῦργα-Ἀρτεμιάδη*. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις τὴν ἔκδοση ἀκολουθοῦν εὔρετήρια τῶν πράξεων κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸ τους ἀπὸ τοὺς ἐκδότες, τῶν νομικῶν ὄρων καὶ λέξεων, τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν τοπωνυμίων ἔτσι, ὥστε νὰ καθίσταται κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνετη ἢ πρόσβαση τῶν ἐρευνητῶν σὲ αὐτές. Στὴν κατάρτιση τῶν εὔρετηρίων αὐτῶν συνεργάστηκε καὶ ἡ νέα ἐρευνητριά τοῦ Κέντρου *Δήμητρα Καραμπούλα*.

β. Τῶν ἐκδόσεων καταστίχων νοταριακῶν πράξεων κρίθηκε ὅτι ἔπρεπε νὰ προταχθεῖ ἕνας κατάλογος τῶν νοταρίων τῆς Κέρκυρας, ὅπως ὑπῆρχε ἤδη στίς περιπτώσεις τῶν νοταριακῶν ἀρχείων τῆς Ζακύνθου, τῆς Κεφαλονιάς, τῆς Λευκάδας καὶ τῶν Κυθήρων. Τὴν προσπάθεια καταρτίσεως ἑνὸς χρονολογικοῦ καταλόγου νοταρίων, ἐν γνώσει τῶν ἐγγενῶν ἀδυναμιῶν τῆς, ἀναδέχθησαν οἱ ἐρευνητὲς τοῦ Κέντρου *Γ. Ε. Ροδολάκης* καὶ *Γ. Ι. Γκριλιάτσος*, μὲ τὴ συμβολή τους γιὰ τὸ Νοταριακὸ Ἀρχεῖο τῆς Κέρκυρας, μὲ τὴν ὁποία ἀνοίγει ὁ παρῶν τόμος τῆς Ἐπετηρίδος. Βάση τῆς ἐργασίας τους ἀποτέλεσε ἀδημοσίευτο ἕως σήμερα ἀλφαβητικὸ εὑρετήριο τῶν συμβολαιογράφων τῆς Κέρκυρας μεταξὺ 1500 καὶ 1869, τὸ ὁποῖο εἶχε καταρτισθεῖ τὸ 1919.

γ. Τὸν 32ο τόμο τῆς Ἐπετηρίδος κατακλείει μελέτη τοῦ ἀντεπιστέλλοντος μέλους τῆς Ἀκαδημίας, ὁμ. καθηγητῆ *Μ. Τουρτόγλου* ποὺ ἀναφέρεται στὸ δίκαιο τῆς ἀσουλίας ὅπως τοῦτο ἐμφανίζεται στὰ βυζαντινὰ νομικὰ κείμενα.

2. Στὰ πλαίσια τῆς ἀρξαμένης ἐκδόσεως τῶν σημαντικότερων νοταριακῶν κωδίκων τῆς Κέρκυρας βρίσκεται στὸ τελευταῖο στάδιο ἐπεξεργασίας ἀπὸ τοὺς ἐρευνητὲς τοῦ Κέντρου *Γ. Ε. Ροδολάκη* καὶ *Λυδία Παπαρρήγα-Ἀρτεμιάδη* ὁ Κώδικας τοῦ νοταρίου τῆς πόλεως Κέρκυρας πρωτοπαπᾶ *Φιλίππου Κατωϊμέρη* (504 συνολικῶς πράξεις τῶν ἐτῶν 1503-1507), ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ δημοσιευθεῖ σὲ προσεχῆ τόμο τῆς Ἐπετηρίδος.

3. Ἀρχισε ἐπίσης ἡ μεταγραφή τοῦ κώδικα τοῦ νοταρίου *Δουκάδων Κερκύρας Ἀρσένιου Ἀλεξάκη* (πράξεις τῶν ἐτῶν 1513-1516).

4. Στὸ στάδιο τῆς λεπτομεροῦς ἐπεξεργασίας ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κέντρου καθηγητῆ *Ι. Μ. Κονιδάρη* βρίσκεται μακροπρόθεσμο σχέδιο συστηματικῆς συλλογῆς σὲ μικροταινίες ὅλων τῶν σωζόμενων ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα νομικῶν χειρογράφων τῆς μεταβυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ στὴ συνέχεια καὶ ὅλων τῶν νομικῶς ἀξιόλογων ἐγγράφων μὲ σκοπὸ τὴ δημιουργία στὸ Κέντρο τράπεζας πληροφοριῶν καὶ μὲ προοπτικὴ τὴ λεπτομερῆ περιγραφή, ἀξιολόγηση καὶ ἔκδοση τοῦ ὕλικου ποὺ θὰ συγκεντρωθεῖ.

4. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος προσελήφθη καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα (Ἰούνιος 1996) στὴν ἀπὸ ἐτῶν κενὴ θέση ἐρευνητῆ δ' βαθμίδας ἡ κ. *Δήμητρα Καραμπούλα*, ἀριστοῦχος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης. Ἐξάλλου συνταξιοδοτήθηκε (Ἰούλιος 1996) ὁ ἐρευνητὴς δ' βαθμίδας κ. *Γεώργιος Γκριλιάτσος* γιὰ τὴν προκήρυξη τῆς θέσεώς του κινήθηκαν ἤδη οἱ νόμιμες διαδικασίες. Ἡ συντάκτρια τοῦ Κέντρου κ. *Λυδία Ἀρτεμιάδη-Παπαρρήγα* ὑποστήριξε ἐπιτυχῶς τὴ διδακτορικὴ τῆς διατριβῆς μὲ θέμα «Ἡ νομικὴ προστασία τῆς γονικῆς περιουσίας στὴ Μύκονο (17ος-

18ος αϊ.)» και αναγορεύθηκε διδάκτωρ Νομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὸ βαθμὸ «ἄριστα».

5. Ὁλοκληρώθηκε ὁ ὑλικοτεχνικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ Κέντρου μετὴν ἀγορὰ φωτοτυπικοῦ μηχανήματος, τηλετυπωτῆ (fax), μηχανήματος ἀναγνώσεως χειρογράφων, ἐκτυπωτῆ (laser printer), τὴν ἀντικατάσταση μέρους τῆς ἐπιπλώσεως καὶ τὴν ἀπόκτηση νέων ἐρμαρίων γιὰ τὴν τακτοποίηση τοῦ ἀρχείου τοῦ Κέντρου.

6. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου μετέσχε ἐνεργῶς στὴν ὅλη προετοιμασία τῆς ἐπιστημονικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν Ἀκαδημιῶν Ἀθηνῶν καὶ Βερολίνου-Βραδεμβούργου. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ καὶ σὲ ἐκτέλεση ἀποφάσεως τῆς Συγκλήτου, πραγματοποιοῖσε ἀπὸ 11-14.5.1996 ἐπίσκεψη ἐργασίας στὴν Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν Βερολίνου-Βραδεμβούργου καὶ προετοίμασε τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Προέδρου τῆς καθηγητῆ κ. Dieter Simon στὴν Ἀθήνα. Συνέβαλε ἐπίσης στὴν προετοιμασία τῆς Συμφωνίας συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο Ἀκαδημιῶν, ἡ ὁποία ὑπεγράφη κατὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (Ὀκτώβριος 1996) στὸ Βερολῖνο.

Δεκέμβριος 1996

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου
Καθηγητῆς **I. M. Κονιδάρης**